

Viborg Kommune
Att.: Vandprojekter ved Niels Åge
Prinsens alle 5
8800 Viborg
Sendes til: nisk@viborg.dk

Tilladelse og dispensation til vandløbsrestaureringsprojekt i Mønsted Bæk

Viborg Kommune meddeler hermed tilladelse efter vandløbsloven til gennemførelse af et vandløbsrestaureringsprojekt i Mønsted Bæk fordelt på tre delområder. Projektet berører matriklerne 19k, 6k, 31ac, 31au, 1r, 31ax, 31az, 30, 31ap, 16q, 16x, 4f, 16a, 17c, 31f, 3n Mønsted By, Mønsted og 1 Mølgårde, Mønsted. Se vedlagte bilag 1 for oversigtskort over projektområdet.

Viborg Kommune meddeler samtidig dispensation fra § 3 i naturbeskyttelsesloven, idet projektet vurderes at være gavnligt for vandløbet og ikke vil påvirke anden beskyttet natur væsentligt.

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

1. Restaureringen af vandløbet skal udføres i overensstemmelse med principperne i det offentliggjorte projekt Offentliggørelse af vandløbsrestaureringsprojekt i Mønsted Bæk af 18. juni 2026.
2. Der må ikke ske terrænændring som følge af arbejdskørsel i projektområdet.
3. Adgangsveje skal følge skitseringen på kortet på bilag.
4. Projektet må ikke påvirke vandstanden uden for projektområdet.
5. Ved arbejdets udførelse skal det sikres, at der ikke sker udvaskning af sand, jord eller tørv til nedenfor liggende vandløbsstrækninger, subsidiært at evt. aflejringer forårsaget af anlægsarbejdet oprenses som led i projektet inden arbejdets afslutning.
6. Dræn og andre rørdløb må ikke dækkes med grus.
7. Sammensætningen af gydegrus skal tilpasses anbefalingerne fra DTU Aqua. For vandløb under ca. 3 meters bredde, anbefales en sammensætning af gydegrus med 85 % sten på 16-32 mm (nøddesten) og 15 % sten på 33-64 mm (singles + håndsten).
8. Projektet må ikke føre til ændret afvanding af vandløbsnære arealer. Vandspejlskoten må maksimalt ændres 5 cm ved udlægning af gydegruset. Det kan vurderes ved at placere markeringspæle i vandløbet ved det opstrøms

Dato: 21-08-2026

Sagsnr.: 26/14718
Sagsbehandler: vpflr

Direkte tlf.: 87 87 55 59
Direkte e-mail: flr@viborg.dk

Side 1 af 12

matrikelstel oven for den strækning arbejdet omfatter, hvorpå vandspejlskote registreres før og efter udlægning af gydegrus.

9. Efter to år kan ansøger, hvis vandløbsmyndigheden vurderer det nødvendigt, supplere gydebankerne med op til 10 % af den oprindeligt udlagte mængde grus samt én skjulesten pr. oprindeligt udlagt m³ gydegrus. Tilladelsens øvrige vilkår skal overholdes ved udlægningen.
10. Anlægget færdigmeldes til Natur og Vand, der herefter kan syne arbejdet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Det bemærkes, at Viborg Kommune, hvis vilkårene eller senere anvisninger ikke efterkommes, er berettiget til at foretage det fornødne på ansøgers bekostning. Afgørelsen kan først udnyttes, når klagefristen er udløbet, og der ikke er indkommet klager

Lovgrundlag

Alle former for restaureringer, som f.eks. etablering af kunstige overhængende brinker, placering af større sten, placering af planker eller lignende ved vandløbsbunden, etablering af strømkoncentratorer og etablering af gydebanker, kræver en tilladelse efter vandløbsloven. Ligeledes kræver enhver form for tilstandsændring i beskyttet natur en dispensation fra naturbeskyttelsesloven.

Tilladelsen er givet efter:

- Vandløbslovens § 37 (LBK nr. 1217 af 25. november 2019)
- Kapitel 2 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v. (BEK nr. 834 af 27/06/2016)
- Naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2 (LBK nr. 927 af 28. juni 2024), idet der dispenseres fra § 3 i samme lov.

Habilitet

Viborg Kommune har forholdt sig til myndighedshabilitet i denne sag, da der er tale om en ansøgning fra én faggruppe i kommunen til en anden.

Team Vandprojekter har søgt om tilladelse til projektet og det er Team Natur- og vandløbsbeskyttelse, der er myndighed i spørgsmålet om tilladelse efter § 37 i vandløbsloven. Der er imidlertid ikke personoverlap mellem de to teams, og den faglige kompetence til at træffe afgørelser på området er samlet i Team Natur- og vandløbsbeskyttelse, som også træffer afgørelse i eksterne ansøgninger.

Team Natur- og vandløbsbeskyttelse vurderer, at det ansøgte ligger inden for, hvad der normalt vil blive givet tilladelse til ifølge vandløbsloven, naturbeskyttelsesloven, samt klagenævnsspraksis, og det vurderes derfor, at det ikke er hverken fagligt meningsgivende eller formelt nødvendigt, at lade sagen behandle i en anden del af kommunen eller at indhente en udtalelse fra en anden myndighed eller et privat organ om sagens løsning.

Beskrivelse af projektet

Team Vandprojekter ved Viborg Kommune har ansøgt om gennemførelse af et restaureringsprojekt i Mønsted Bæk. Formålet er at forbedre vandløbets fysiske og biologiske forhold over samlet ca. 512 m vandløbsstrækning fordelt på tre delområder (bilag 1). Projektet tager udgangspunkt i, at vandløbet i dag fremstår reguleret og ensartet med mangel på groft substrat, hvilket begrænser den økologiske funktion og særligt mulighederne for naturlig reproduktion af ørred. Samtidig er vandløbet målsat til at opnå god økologisk tilstand i vandområdeplanerne, hvorfor projektet har til formål at forbedre gyde- og opvækstforhold for fisk samt levesteder for smådyrsfauna gennem øget habitatvariation.

Projektet har beskrevet følgende tiltag opdelt på delstrækninger:

Delstrækning #1 (ca. 256 m)

- Udlægning af skjulesten langs hele strækningen
- Etablering af 1 mindre gydestryg (øvre del)
- Udlægning af ca. 2 m³ gydegrus

Delstrækning #2 (ca. 160 m)

- Etablering af 3 gydestryg på strækninger med godt fald
- Udlægning af skjulesten langs hele strækningen efter behov

Delstrækning #3 (ca. 100 m)

- Etablering af 2 korte gydestryg
- Udlægning af skjulesten langs hele strækningen

Skjulesten udlægges brinknært og skiftevis på henholdsvis sydlig og nordlig brink, så bækken kan begynde at selvmænderer og danne flere underskårne brinker.

Langs hele projektstrækningen er der kørefast grusveje med høj bæreevne, hvor lastbil kan tilkøre bækken brinknært. Sten og grus kan udbringes direkte i bækken via kran på lastbil. Der forventes ingen køreskade på omkringliggende arealer. I tilfælde hvor der kommer utilsigtet ex. kørespor ved vej, blive disse efterfølgende afrettet af projektansøger.

Begrundelse for afgørelsen

Vandløbsmålsætning

Mønsted Bæk er målsat til god økologisk tilstand i vandområdeplanerne 2021-2027. Den nuværende tilstand af vandløbet kan ses i genbesøget til vandområdeplanen for 2021-2027. Herunder er angivet den aktuelle tilstand for områderne i Mønsted Bæk:

Tabel 1: Tilstand for Mønsted Bæk. DK vandområde ID 06757_y.

Samlet økologisk tilstand/potentiale:	Moderat økologisk tilstand
Bemærkning til samlet økologisk tilstand/potentiale:	Miljøkvalitetskravet er overskredet for et eller flere nationalt specifikke miljøfarlige forurenende stoffer

Kemisk tilstand:	God kemisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, planter (makrofyter):	Ukendt
Økologisk tilstand/potentiale, smådyr (bentiske invertebrater):	Høj økologisk tilstand
Økologisk tilstand eller potentiale, alger (fyto-benthos):	Ukendt
Økologisk tilstand/potentiale, fisk:	Moderat økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, nationalt specifikke stoffer:	Ikke-god økologisk tilstand

Projektet vurderes at kunne forbedre habitatforholdene for fisk og smådyr og dermed bidrage til opnåelse af/fastholdelse af god/høj økologisk tilstand i overensstemmelse med vandområdeplanerne.

Afvandingsmæssige forhold og vedligehold

Etablering af de 4 gydestryg i Mønsted Bæk på delstræking 1 og 2 forventes ikke at påvirke afstrømnings- eller afvandingsmæssige forhold i vandløbet eller på de nærliggende arealer. Det begrundes primært i vandløbets gode faldforhold på strækningen som er omkring henholdsvis 6 og 10 promille. Vandløbsmyndigheden har desuden stillet vilkår om en maksimal opstuvning på 5 cm lige ved gydebankens start og at ansøger sikrer at der ved aflæsning af stok med markering, at der 50 m opstrøms første gydebanke ikke kan registreres en ændring i vandstanden.

For delområde 3 er der også et godt fald på ca. 10 promille, men vandstand og hastighed på den nedre del er påvirket af stuvezone fra Mønsted Å. Det betyder også, at der er en tydelig tendens til at der aflejrer sig fint materiale på strækningen.

Mønsted Bæk er et privat vandløb. Projektet medfører ikke ændringer på klassificeringen og det er fortsat de private bredejer der står for vedligeholdelsen.

Natura 2000

Ifølge habitatbekendtgørelsen (BEK nr. 1098 af 21. august 2023) skal der foretages en vurdering af om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Projektet er delvist beliggende i habitatområde 39: Mønsted og Daugbjerg Klakgruber og Mønsted Ådal. Udpegningsgrundlaget er bl.a. odde, bæklampret og grøn kølle-guldsmed. De fysiske ændringer i vandløbet vil være til gavn for den gunstige bevaringsstatus for bæklampret og grøn kølle-guldsmed.

Udover formålet som gydebanke for laksefisk vil de fysiske ændringer i vandløbet være til gavn for den gunstige bevaringsstatus for bæklampret, odde og grøn kølle-guldsmed. Mønsted Bæk er desuden på den nedre del kortlagt som 3260 Vandløb med vandplanter. Ligesom for de udpegede arter vil den fysiske variation

som følge af projekt være til gavn for vandplanterne, fordi der skabes flere nicher i vandløb, som ellers er præget af lange strækninger en ensartet sandet bund. Der er ikke udpegede naturtyper i projektområdet eller grænsende op til projektområdet.

Der er kendskab til forekomst af bilag IV arter i projektområderne. Bæklampret findes i området og der er mulighed for at odde og damflagermusen også anvender området. For alle arter vurderes projektet at forbedre fødemulighederne. For odde, idet forbedring af gydebanker mm. forventes at tiltrække flere fisk og for flagermus idet nogen af de insekter, som de spiser starter deres liv i vandløbet på gydebankerne.

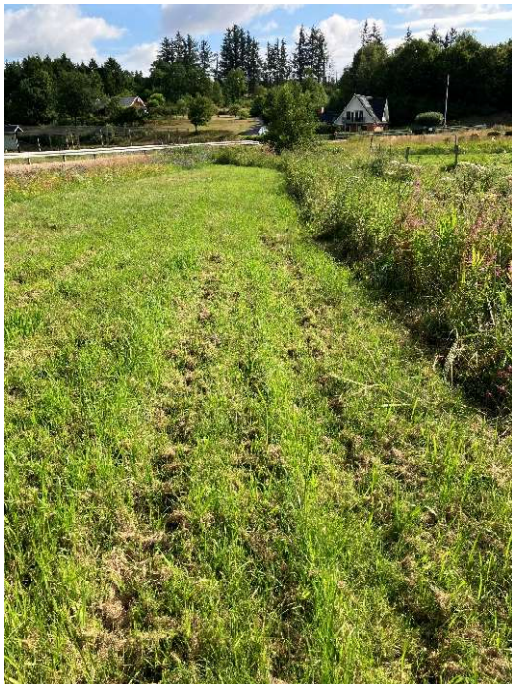
Med de givne vilkår vurderer Viborg Kommuner, at restaureringsprojektet ikke vil påvirke bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området.

Naturbeskyttelsesloven

Mønsted Bæk er beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Formålet med beskyttelsen i § 3 er at bevare naturområderne som levesteder for vilde dyr og planter. Alle former for tilstandsændringer i beskyttet natur kræver dispensation. Det er Viborg Kommuner vurdering, at det aktuelle projekt vil forbedre de fysiske forhold i vandløbet. Der kan derfor meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 med den begrundelse, at projektet vil forbedre naturtilstanden i vandløbet. Udlægning af skjulesten samt gydegrus vurderes at forbedre naturværdien i vandløbet, idet det vurderes at skabe turbulens og modvirke tilsanding, samt virke som skjulesteder for ørredyngel. De varierede bundforhold vil også øge livsvilkårene for øvrig bundfauna i vandløbet.

Det eneste af delområderne hvor den er registeret beskyttet natur i tilknytning til vandløbet er for delområde 3. Her er registeret beskyttet eng og mose. For at undgå væsentlige tilstandsændringer, er der stillet vilkår til oplag og kørsel, der skal sikre den beskyttede natur i forbindelse med arbejdet.

Ved tilsyn den 28. juli 2026 kunne det bekræftes at arealerne ved delområde 3 fremstår som en klippet græsplæne med monokultur af græsarter. Arealet fremstår generelt med god bæreevne, og kørsel med traktor vurderes som udgangspunkt muligt uden væsentlig risiko for terræn- eller vegetationsskader. Fra det klippede areal og ned mod Mønsted Bæk skråner arealet. På det skrånende areal blev der på besigtigelsen blandt andet registeret; Dueurt, Høj Sødgræs, Angelik, Agertidsel, brændnælde, Skov-hanekro, Blåtop og sumpkællingetand.

Figur 1: Arealet nord for Mønsted Bæk ved delområde 3.

Samlet vurderes det, at vandløbsrestaureringen i Karup Å med tilladelsens vilkår vil medføre en positiv påvirkning af miljøet.

Okker

For delområde 3 er området klassificeret som okkerklasse I (stor risiko). De andre delområder er ikke klassificeret. Projektet indebærer ikke drænarbejder, og der forventes derfor ikke okkerudvaskninger.

Kommuneplan

Det ansøgte projekt er omfattet af følgende retningslinjer i kommuneplanen 2025-2036 for Viborg Kommune: Bevaringsværdig landskaber, lavbundsareal, naturbeskyttelsesområde og økologisk forbindelse. Naturværdierne i disse områder skal beskyttes. Beskyttelseshensynet går forud for andre interesser. Med vilkårene opstillet i denne afgørelse, sikres det, at disse værdier beskyttes.

Vurdering af Virkning på Miljø

Viborg Kommune har vurderet projektet jævnfør lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Viborg Kommune vurderer, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og at reguleringen i sig selv ikke er af en sådan størrelse, at det er relevant at overveje udarbejdelse af en VVM-redegørelse. Det er derfor kommunens vurdering, at projektet ikke skal screenes for VVM-pligt.

Bemærkninger modtaget i høringsfasen

Der er modtaget bemærkninger fra en lodsejer den 22. juni 2026. Henvendelsen vedrørte opklarende spørgsmål til projektet som blev sendt videre til ansøger og også besvaret af ansøger den 23. juni 2026. Herudover er der ikke modtaget bemærkninger.

Kulturarv – arkæologiske fund

Der kan være væsentlige fortidsminder i det berørte område. Findes der spor af dette, skal arbejdet indstilles, og Viborg Museum (tlf.: 87 87 38 14) kontaktes med det samme.

Derfor kan du med fordel spørge hos Viborg Museum senest en uge før arbejdet starter, om man evt. vil deltage under arbejdet. På Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside, kan du finde mere information om museumsloven, men du er også velkommen til at henvende dig med konkrete spørgsmål direkte til Museet.

Offentliggørelse

Projektet har været offentliggjort på Viborg Kommunes hjemmeside [Vandløb - Viborg Kommune](#) i en 8 ugers høring jf. bestemmelserne i bekendtgørelse om vandløbsregulering og –restaurering m.v. Der er ikke indkommet forslag til ændringer af projektet.

Afgørelsen offentliggøres på kommunens hjemmeside [Høringer og afgørelser - Viborg Kommune](#) dags dato. Der er fire ugers klagefrist på afgørelsen, jf. klagevejledningen i bilag 2.

Denne afgørelse tilsidesætter ikke eventuelle servitutter og privatretlige aftaler. Der er med denne afgørelse ikke taget stilling til anden lovgivning.

Sådan behandler vi dine oplysninger i Teknik og Miljø

Viborg Kommune behandler dine personoplysninger i henhold til EU's generelle databeskyttelsesforordningen (GDPR). [Du kan læse orienteringen om behandling af dine personoplysninger på viborg.dk](#). Har du ikke mulighed for at tilgå linket, kan du kontakte os for at få materialet tilsendt.

Med venlig hilsen

Florian Rasmussen
Biolog

Bilag

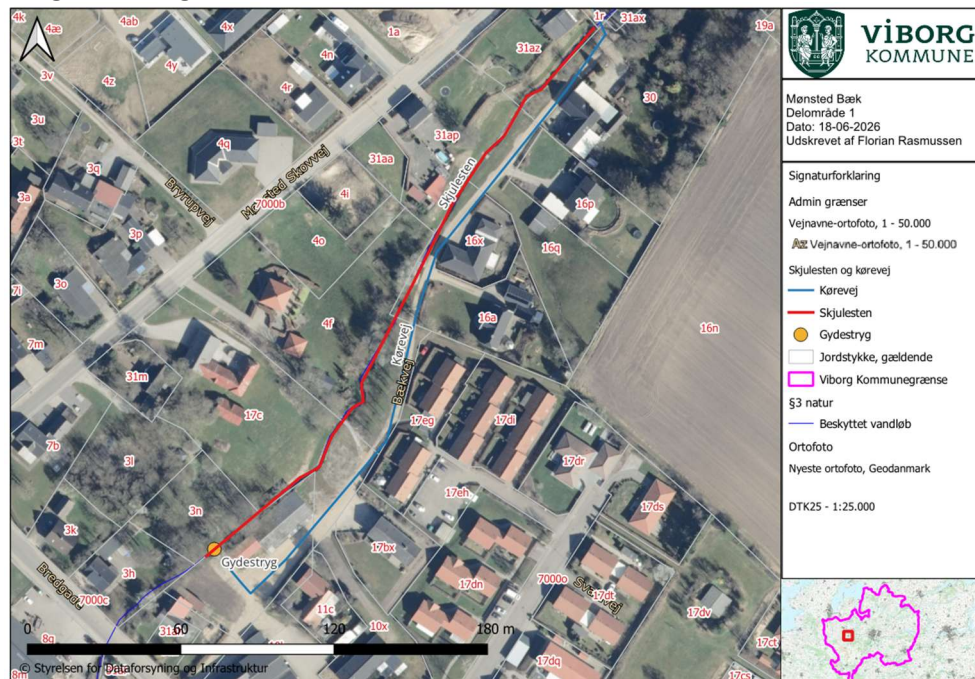
1. Oversigtskort
2. Klagevejledning

Kopi til:

- Styrelsen for grøn arealomlægning og vandmiljø, mail@sgav.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – lokal, dnviborg-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – national, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – lokal, viborg@dof.dk
- Dansk Botanisk forening Jylland, dbf.oestjylland@gmail.com
- Dansk Entomologisk Forening, entomologiskforening@gmail.com
- Dansk forening for rosport, dffr@roning.dk

- Dansk kano- og kajakforbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund lokal, himmerland@sportsfiskerforbundet.dk
- Danske Vandløb, dv@danskevandloeb.dk
- Friluftsrådet LimfjordSyd, Viborg@friluftsradet.dk
- Kystdirektoratet, kdi@kyst.dk
- Viborg Museum, oldtid@viborg.dk
- Fiskerikontrollen i Nykøbing Mors, inspektoratvest@fiskeristyrelsen.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Viborg Sportsfiskerforening, Jørgen Buch, formand@vsf.dk
- Jørn Kristensen, jorn-k@post8.tele.dk
- Ejer af matrikelnr.: 19k, 6k, 31ac, 31au, 1r, 31ax, 31az, 30, 31ap, 16q, 16x, 4f, 16a, 17c, 31f, 3n Mønsted By, Mønsted og 1 Mølgårde, Mønsted.

Bilag 1: Oversigtskort

Figur 2: Oversigtskort der viser delområde 1.

Figur 3: Oversigtskort der viser delområde 2.

Figur 4: Oversigtskort der viser delområde 3.

Tilkørsel af materiale

Figur 6: Delstrækning #2 har tilkørsel via grusvej fra Mønsted Skovvej

Figur 5: Tilkørsel af materiale til øverste delstrækning #1, sker via Bækvej.

Figur 7: Delstrækning #3 ligger parallel med Mønsted Skovvej og kørefast eng, hvor udlægning kan ske direkte fra lastbil.

Bilag 2: Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet og klagefristen er 4 uger fra afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsesdatoen.

Afgørelsen efter vandløbsloven kan påklages af:

1. Den, afgørelsen er rettet til
2. Enhver, der må have en individuel, væsentlig interesse i afgørelsen
3. En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker (jf. vandløbslovens §84).

Offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger med væsentlig interesse i afgørelsen er også klageberettigede efter naturbeskyttelsesloven.

Såfremt der bliver klaget over afgørelsen, må den ikke udnyttes medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet opretholder afgørelsen. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan dog i særlige tilfælde ophæve denne opsættende virkning.

Klager kan indsendes via klageportalen: [Nævnenes Hus](#). Her kan du også læse mere om klagenævnets sagsbehandling. Klageportalen kan også findes på [borger.dk](#) og [virk.dk](#), hvor du kan logge på med MitID.

Klagen sendes via klageportalen til Viborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i klageportalen.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen. Hvis du på grund af særlige forhold ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen, som har truffet afgørelse i sagen. Kommunen videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som afgør, om anmodningen kan imødekommes.

Gebyr

Det koster et gebyr at klage over afgørelsen. Gebyrets størrelse er pr. 1. februar 2017 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer.

Klagegebyret opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis:

- der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- klager trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Spørgsmål om betaling og tilbagebetaling af gebyr afgøres af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Hvis du vil indbringe afgørelsen efter naturbeskyttelsesloven for domstolene, skal det ske inden 6 måneder, fra du har modtaget dette brev.